

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AXBOROT TEXNOLOGIYALARIVA
KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI
TOSHKENT AXBOROT TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI
URGANCH FILIALI**

Kompyuter injiniringi fakulteti

Axborot ta'lim texnologiyalari kafedrası

**"Masofaviy o'quv texnolo'giyalarini yaratishning uCoz tizimida ishlash
asoslari" mavzusida**

KURS ISHI

Rahbar:

Axborot ta'lim texnologiyalari
kafedrası katta o'qituvchisi
Sh. Yusupova

«___» _____ 2016 y.

Bajardi:

921-14 guruh talabasi

Sh. Allamova

«___» _____ 2016 y.

Urganch-2016 yil.

Mundarija

Kirish	3
I BOB. Masofaviy ta`lim texnologiyalarida ta`lim kurslarini yaratishning nazariy asoslari.....	5
1.1 Masofaviy kurslar yaratishning konseptual asoslari	5
1.2. Masofaviy o`qitish kurslarini yaratishga qo`yiladigan talablar	9
II BOB. uCoz sistemasini yaratish asoslari.....	12
2.1. uCoz sistemi va unga qoyiladigan talablar	12
2.2 Masofaviy o`quv texnolo`giyalarini yaratishning uCoz tizimida ishlash asoslari	17
xulosa.....	20
Foydalanilgan adabiyotlar	21

Kirish

Hozirgizamonta'limjarayonigaananaviytushunchalarqatoridayangi-yangitushunchalarkiribkelmoqda. Quyidashutushunchalardanasosiylarikeltirilib, ulargata'riflarberibo'tilgan.

O'qitish

—
buma'lumbirmaqsadgayo'naltirilgantzimlibilimvako'nikmalarbilanqurollanganjara yondir.

Ta'lim

— buo'qitishningnatijasibo'lib, shaxsiyatnitarbiyalashvarivojlantirishdir.

Masofaviyo'qitish

— engyaxshian'anaviyvainnovatsionmetodlar, o'qitishvositalarivaformalarinio'zichigaolgansirtqivakunduzgita'limsingariaxborotv atelekommunikatsiyatexnologiyalarigaasoslanganta'limformasidir.

Masofaviyo'qish

— buyangiaxborottexnologiyalari, telekommunikatsiyatexnologiyalarivatexnikvositalarigaasoslanganta'limtizimidir. Uta'limoluvchigama'lumstandartlarvata'limqonun-qoidalariasosida o'quvshart-sharoitlarivao'qituvchibilanmuloqotnita'minlabberib, o'quvchidanko'proqmustaqilravishdashug'ullanishnitalabqiluvchitizimdir. Bundao'qishjarayonita'limoluvchiniqaysivaqtdavaqaysijoydabo'lishigabog'liqemas.

Masofaviyta'lim

— masofadanturibo'quvaxborotlarinialmashuvchivositalargaasoslangan, o'qituvchimaxsusaxborotmuhityordamida, aholiningbarchaqatlamlarivachetellikta'limoluvchilargata'limxizmatlariniko'rsatuvc hita'limkompleksidir.

Demakmasofaviyo'qitishmasofaviyta'limkompleksidagijarayonekan.

Masofaviyo'qitishningvamasofaviyta'limningo'zigaxosxususiyatlari, pedagogiktizimi, zarurligivamaqsadimavjud.

Masofaviyta'liman'anaviyta'limturidanquyidagixarakterlixususiyatlaribilanfar qlanadi.

asrbo'sag'asidamasofaviyta'limtizimiuchuno'qituvchilartayyorlashhammuhimmasal alardanbiribo'libqoldi. Lekin,

aynivaqtdarespublikamizningbiroroliygohihamzamonaviymasofaviytexnologiyalarv ausullarshartiasosidaishyuritadiganpedagogkadrlartayyorlashgatizimlitarzdayondash ganiyo'q.

Ayrimxoriijiyamamlakatlardamasofaviyo'qitishtizimiuchunpedagogkadrlartayyorlash gaalohidae'tiborqaratilmoqda. Masalan, "YE-learning" va "On-line teaching" mutaxassisligibo'yichamagistrlartayyorlashdasturioxirgiyillardayo'lgaqo'yilgan.Abi iyravishdasavoltug'iladi. Xo'sh, masofaviyta'limo'qituvchisikim? Birinchigalda, masofaviyta'limo'qituvchisimasofaviytexnologiyalarniqo'llashorqalita'limberuvchi o'qituvchidir. Masofaviy ta'lim o'qituvchining pedagog sifatida shakllanishida muhim omil bo'ladi va uning imkoniyatlarini oshiradi.

Mutaxassis uyda turib ishning asosiy qismini bajaradi, talaba va kasbdoshlar bilan zamonaviy axborot kommunikatsiya texnologiyalari orqali bog'lanadi. Bu usul (telekompyuting) ayni vaqtda g'arbda o'ta ommalashgan usul hisoblanadi ta'lim oluvchilarning turli guruhlar bilan ishlash imkonini beradi; maqbul ishlash rejimini tanlash imkonini beradi (vaqt, shartlar va texnik vositalarni ishlatish bo'yicha);ta'limoluvchilar doirasini kengaytirish imkoni yaratiladi; ilmiy va pedagogik faoliyatni birgalikda olib borish imkonini yaratadi.

I BOB. Masofaviy ta'lim texnologiyalarida ta'lim kurslarini yaratishning nazariy asoslari

1.1. Masofaviy kurslar yaratishning konseptual asoslari

Bundan zamonaviy masofaviy kurslar yaratishning konseptual asoslari muhimligi namoyon bo'ladi. Ularni qisqacha quyidagicha bayon etish mumkin:

1. O'quv jarayonining markazida tinglovchining mustaqil bilim olish faoliyati (o'qish, o'qitish emas) turadi.
2. Tinglovchi bilimlarni mustaqil egallashi, turli axborot manbalari bilan ishlashi va ulardan foydalanish malakasiga ega bo'lishi muhim hisoblanadi.
3. Bilimlarni mustaqil egallash passiv xarakterga ega bo'lmasligi, aksincha tinglovchi faol bilish faoliyatiga jalb qilinishi kerak.
4. Tinglovchilarni kompyuter tarmoqlari orqali o'qitish yangi pedagogik texnologiyalarni talab etadi. Bunday pedagogik texnologiyalarga hamkorlikda o'qish, loyihalar metodi, muammoli o'qitish metodlarini kiritish mumkin.
5. Masofaviy o'qitish tinglovchining o'qituvchi bilan faol muloqotidan tashqari boshqa tinglovchilar bilan ham muloqotni nazarda tutadi.
6. Nazorat tizimi doimiy xarakterga ega bo'lishi va tezkor teskari aloqaga, testdan o'tkazish avtomatik tizimi asoslangan bo'lishi kerak.

Masofaviy ta'limda qo'llaniladigan texnologiyalar va ularning tavsiflari Masofaviy o'qitishning bir nechta texnologiyalarini va ularni tashkil qilish usullarini mavjud bo'lib, ulardan masofaviy o'qitish tizimini yo'lga qo'yish va rivojlantirishdagi eng foydalanilmoqda. Bu texnologiyalarni shartli ravishda to'rt guruhga ajratish mumkin.

Audio (ovoz) – audio o'quv qurollari telefoniya, audiokonferensiya va qisqato'qlil radiokabi interaktiv texnologiyalarni o'z ichiga oladi.

Video – video o'quv qurollari gao'zgar masstatik rasmlar (slaydlar), animatsion (harakatdagi) tasvirlar (plyonkalar, videokassetalar) va real vaqt mobaynida audiokonferensiyani koniyatlar bilan birgalikdagi animatsion tasvirlarni kiritish bo'ladi.

Shuni aytib o'tish kerakki, real vaqt mobaynidagi audiokonferensiya bilan birgalikda uzatilayotgan animatsion tasvir

birtomonlamayokiikkkitomonlamalivideotasvir, yokibo‘lmasa,
birtomonlamayokiikkkitomonlamaliaudiokonferensiyadantashkiltopganbo‘lishimumk
in. Bosmadanchiqarilgantarqatmamateriallar – bundaymateriallarga o‘quvdarsliklar,
fanbo‘yicha qo‘llanmalar, o‘quvdasturlari,
ma‘ruzatlariva alohida qo‘shimcha hujjatlar kiradi.

Elektron ma‘lumotlar – «ma‘lumotlar»
termini ostidashunday ma‘lumotlar nazarda tutilmoqdaki,
bunday ma‘lumotlar niboshqakompyutergayoki kompyuterlarga uzatish mumkin bo‘ladi
. Shu sababli buyurda elektron ma‘lumot degan termin ishlatilmoqda.
Bugungi kungacha kelib ko‘pgina kompyuterlar global Internet tarmog‘iga,
ma‘lum bir yo‘nalish yoki sohabo‘yicha qurilgan korporativ tarmoqqa (Intranet)
ulanganidir. Buning uchun miqyosdama so‘faviyo‘qitishni yo‘lga qo‘yish imkonini beradi.

Masofaviyo‘qitishni tashkil qilishning keng tarqalgan,
uniboshqalar bilan solishtirganda samaraliroq bo‘lgan ikki usul mavjuddir. Bular -
videokonferens texnologiyaga asoslangan masofaviyo‘qitish usuli va Internet/Intranet
tarmog‘ida WEB texnologiyaga asoslangan masofaviyo‘qitish usulidir.

Videokonferens texnologiyaga asosida qurilgan masofaviyo‘qitish tizimini sinxron
o‘rinishdagi masofaviyo‘qitish deb atash ham to‘g‘ri bo‘ladi. Buning asabab,
o‘quv jarayoni ham o‘qituvchi uchun,
ham o‘quvchi uchun real vaqt mobaynida amalga oshadi.
Masofaviyo‘qitishning bunday ko‘rinishini tashkil qilishning bir necha usullari mavjud bo
‘lib,
ular asosan videokonferensiya uchun ishlatiladigan aloqakanalining turiga qarab farqlana
di.

Bugungi kunda videokonferensiya aloqasi uchun asosan ikki xil aloqakanallaridan foydala
niladi. Bular – ISDN va Internet kanallari dir.
Videokonferensiya aloqasi jarayoni uchun maxsus qurilmalar ishlatilib,
ular aloqakanallari orqali audio ovoz,
videotasvir yuborish bilan bir qatorda viboshqamultimediya imkoniyatlariga ham ega bo‘
ladi. Yuqorida aytib o‘tilganidek,

d

in

WEB

net

all

li

sirtqi,

S

ril

tanqidiy va ijodiy fikrlashni shakllantirish, axborotlar bilan ishlashni o'rgatishdir. Masofaviy o'qitishdagi shaxsiy o'qitirilgan yondoshuv Internet taqdim etayotgan joyi bimkoniyatlarga suyanan holda o'quv jarayonining ta'lim darajasini sezilarli oshiradi. Masofaviy o'qitish jarayonini shunday pedagogik texnologiyalar asosida tashkilotish lozimki, talabalarning quyidagi imkoniyatlarini shakllansin:

- aniqlilmiy yoki amaliy muammolarni yechishga tadbiq etadigan zaruriy fundamental bilimlarni olish;

- bilish faoliyatini jarayonida kelib chiqqan muammolarni do'stlar bilan haletish;

- qo'yilgan masalalarni yechish uchun zarur bo'lgan qo'shimcha axborot manbalarini bilan ishlash;

- barcha mavjud muammolarni bartaraf etish, egallangan bilimlarni amaliyotda qo'llash;

1.2. Masofaviyo‘qitishkurslariniyaratishgaqo‘yiladigantalablar

Pedagoglarmasofaviyo‘qitishkurslariniyaratishdaquyidagitalablarniinobatgaolishlarikerak:

1) Motivatsiya– o‘qitishningzarurqismisanaladivao‘qitishjarayonidavomidaqo‘llab-quvvatlanibturilmog‘ilozim.

Tinglovchioldigaqo‘yilgananiqmaqsadkattaahamiatkasbetadi.

Agartinglovchioldigaqo‘yilganvazifalaruningtayyorgarlikdarajasigamoskelmasamotivatsiyakeskinkamayadi.

2) O‘quvmaqsadlariningqo‘yilishi. Tinglovchilarundannimatalabetilishinibilishikerak.

Dasturdamaqsadvavazifalarninganiqko‘rsatilishimuhimhisoblanadi.

3) O‘quvmateriallariniqabulqilishgasharoitlaryaratish. Bundaysharoitlarniyaratishdaqo‘shimchayordamchimateriallar (tinglovchilaruchunqo‘llanma) qo‘lkeladi. Dastlabkitestsinovlarinio‘tkazishhammumkin.

4) O‘quvmateriallariniyetkazish – harqandayo‘quvmasalalariniyechishbilanbog‘liqravishdaamalgaoshiriladi. Bundakompyuterekranigachiqariladigankadrlarniyaratishmuhimmuammosanaladi, ma‘lumqulayo‘qishtamoyilidanfoydalanishzarurbo‘ladi.

5) Teskarialoqa. Bumezontinglovchiuchunkattaahamiatgaega. Kompyuterteskarialoqaniamalgaoshirishdayordamberadi.

6) Baholash. Tinglovchilarkompyuterbilanishlashjarayonidao‘quvmateriallariniqandayo‘zlashtirayotganlarinibilibborishlarikerak.

Ammoyakuniybaholashgaqadarnoto‘g‘rijavoblarniko‘rsatmaslikmaqsadgamuvofiqhisoblanmaydi.

Tinlovchilarnikamqolgantopshiriqlarsoniko‘pbajarilgantopshiriqlarsoniganisbatanko

‘proqfaollashtiradi. Masofaviy kurslarda «tinglovchi-o‘qituvchi-tinglovchi»
muloqotining tashkilotilishijudamuhimhisoblanadi.

1.3. Masalaning qo'yilishi

uCoz sistemasida “Masofaviy ta'lim texnologiyalari va vositalari” fani bo'yicha masofaviy ta'lim texnologiyalarini yaratish.

II BOB. uCoz sistemasini yaratish asoslari

2.1. uCoz sistemasi va unga qoyiladigan talablar

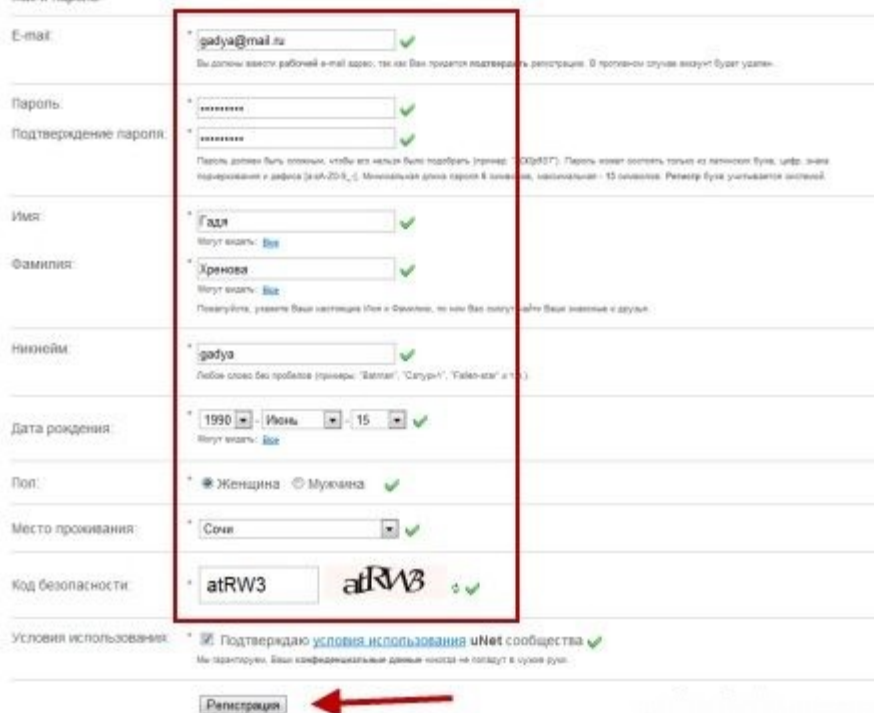
Qanday qilib bepul sayt qurish mumkin– juda oddiy Ucoz haqida sayt yaratish. Tizimining universalligi uning o'ziga xosligi maksimal loyihasini berib, turli xil modulni birlashtirishni istaganingizcha beradi. HTML tili bilan tanish bo'lmagan shaxslar, qulayligi uchun vizual muharriri beradi. Tahrir jarayonida qilingan barcha o'zgarishlarni, darhol najot va veb-saytida ko'rish mumkin. Ko'p odamlar erkin hosting Ucoz bo'yicha sayt yaratish va boshlash qiyin bo'ladi. UcoZ investitsiya qilish, veb-sayt yaratish va hosting uchun to'lash, bir domen nomini sotib olish uchun bir vaqtning o'zida hal etiladi -. Ushbu loyiha o'z veb-saytini yaratishni istagan har bir kishiga yordam berish uchun mo'ljallangan. Agar Ajam saytostroitel bo'lsangiz, hech bir ilm, bir domen bilan hosting to'langan uchun hech qanday pul to'lamaysiz, lekin siz bir munosib sayt yaratishni istasangiz, siz bepul sayt yaratishingiz mumkin.

Ko'plab tayyor andozalar avtomatik ravishda yaratilgan va doimiy sayt xaritasi yangilangan. Sayt yaratish va texnik xizmat ko'rsatish uchun hech qanday sarf xarajatlar qilmaysiz . Shunday qilib, Ucoz bo'yicha veb-sayt yaratish uchun, siz rasmiy sahifasi Ucoz veb-sayt olib borish va tizimda yangi foydalanuvchi ro'yxatdan o'tishingiz kerak.

Siz foydalanuvchi nomini ro'yxatdan standart ro'yxatga olish formasini, to'ldiring, login, parol, va hokazo

Заполнив форму регистрации, Вы получите глобальный профиль в системе **uNet** и сможете создавать любое количество сайтов в системе **uCoz**. Также Вы сможете авторизоваться на всех сайтах системы **uCoz** **без регистрации**, используя указанные Вами e-mail и пароль.

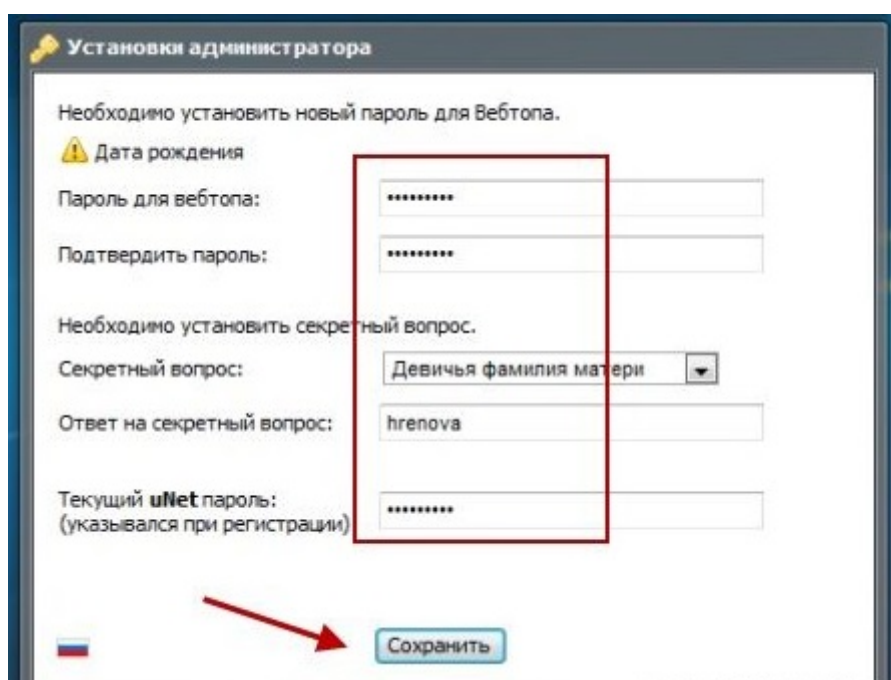

The registration form is titled "Заполнив форму регистрации, Вы получите глобальный профиль в системе uNet и сможете создавать любое количество сайтов в системе uCoz. Также Вы сможете авторизоваться на всех сайтах системы uCoz без регистрации, используя указанные Вами e-mail и пароль." The form contains the following fields:

- E-mail: (with a green checkmark)
- Пароль: (with a green checkmark)
- Подтверждение пароля: (with a green checkmark)
- Имя: (with a green checkmark)
- Фамилия: (with a green checkmark)
- Никнейм: (with a green checkmark)
- Дата рождения: - - (with a green checkmark)
- Пол: ☒ Женщина ☐ Мужчина (with a green checkmark)
- Место проживания: (with a green checkmark)
- Код безопасности: (with a green checkmark)
- Условия использования: ☒ Подтверждаю условия использования uNet сообщества (with a green checkmark)

A red arrow points to the "Регистрация" button at the bottom of the form.

Keyin, siz e-pochta orqali ro'yxatdan o'tish tasdiqlash uchun ishonch hosil qilishingiz kerak. Pochta oching va elektron aloqa tizimi orqali. Bu yerda siz boshqa parol so'raladi. Siz ro'yxatga olish paytida kirgan birinchi parol, u Ucoz sistemasiga kirish uchun talab qilinadi, ikkinchi parol veb-sayti admin paneliga kirish uchun kerak bo'ladi. Parollar bir xil bo'lmasligi kerak!

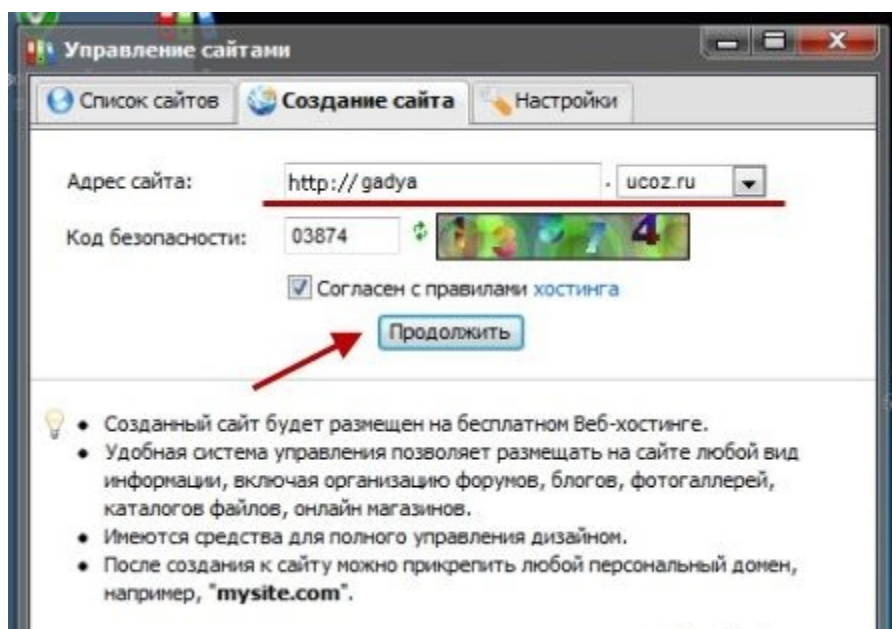

The "Установки администратора" (Administrator Settings) window displays the following fields:

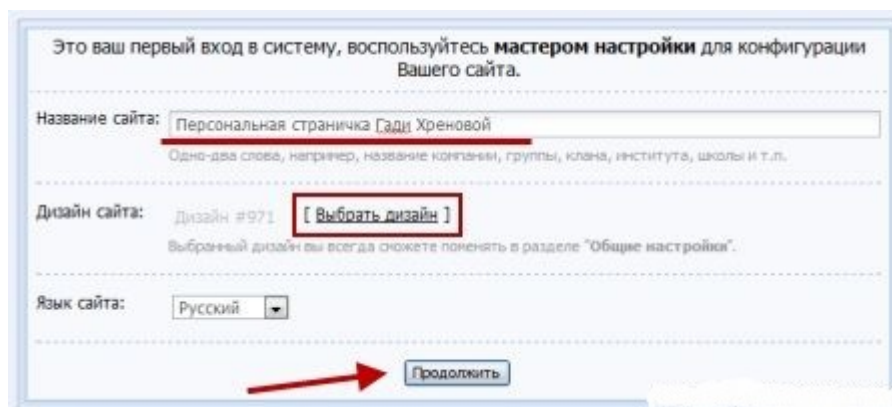
- Необходимо установить новый пароль для Вебтопа. (Warning icon) Дата рождения:
- Пароль для вебтопа:
- Подтвердить пароль:
- Необходимо установить секретный вопрос. Секретный вопрос:
- Ответ на секретный вопрос:
- Текущий uNet пароль: (указывался при регистрации)

A red arrow points to the "Сохранить" (Save) button at the bottom of the window.

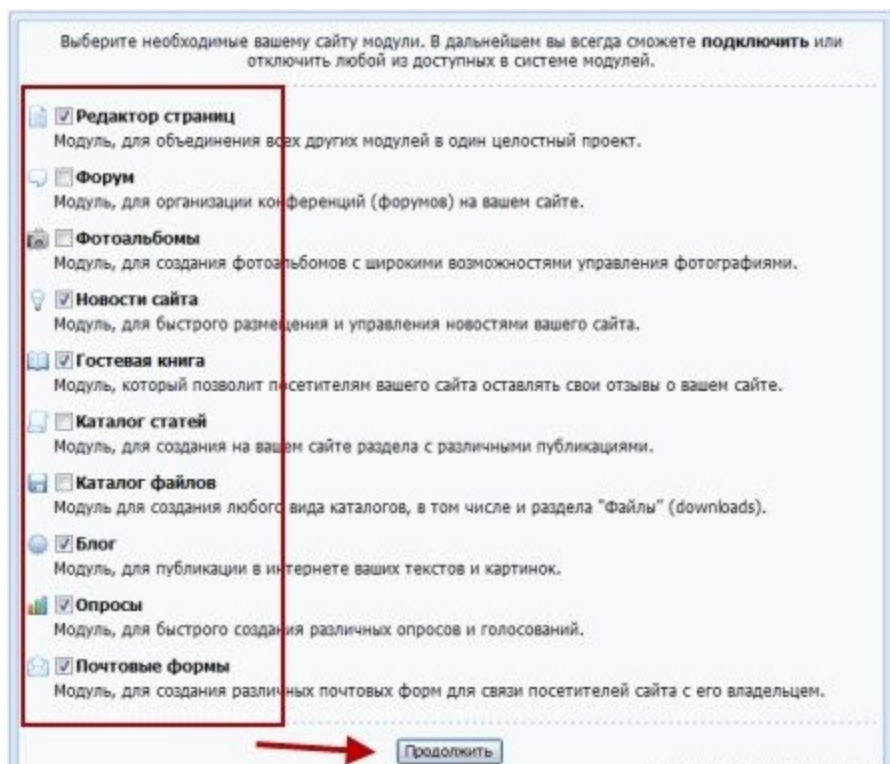
Bu yerda biz siz ro'yxatdan kerakli domen nomini ko'rsating. Kelajakda, bu Internetda saytingiz manzili bo'ladi. Siz butunlay biron nomini ko'rsatish mumkin, lekin u Internetdagi siz yaratgan mavzuni aks maqsadga muvofiqdir. Agar "avtomobillari" haqida

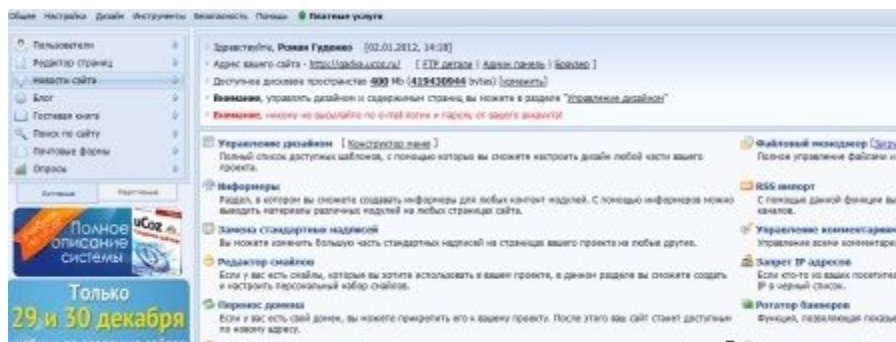
sayt yaratishmoqchi bo'lsangiz Masalan, bir munosib nomi «Autoban», «avto», «Mashinam Er» va boshqalarni topishga harakat qiling. Siz sayt nomini kiriting, va tegishli dizayn tanlash talab qilinadi. Bepul hosting Ucoz turli andozalari (mavzular) bir katta sonini taqdim etadi. Andozalarni ko'rib chiqish va eng munosiblaridan birini tanlash uchun tavsiya etiladi

Keyingi qadam, bizning veb-ulanadigan qo'shimcha modulni tanlang. Misol uchun, bu erda siz forum, bir blog, foto galereyasi, intervyular, katalog yozuvlari, etc ulashingiz mumkin .

"Admin panel" ichida "davom" tugmasini bosing. Yangi sahifalar, tahrir Ucoz sayti, matn, kodi, menyular, andoza va boshqalar qo'shiladi.

Aslida, siz bir-brauzerida ro'yxat manzilini yaratish ochish mumkin.

"Ustasi boshqarish" - - "Edit Andoza" Buning uchun menyu "dizayn" ga o'ting.

```

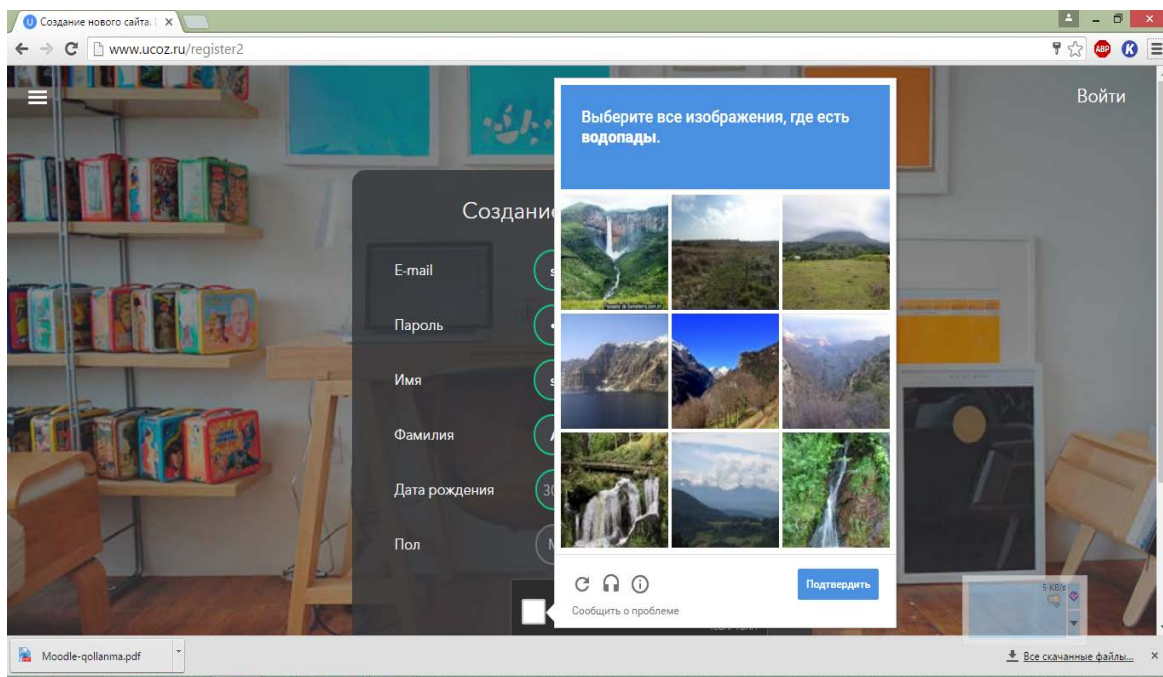
21 <div id="content-body">
22
23 <h2>Персональная страница Гади Хреновой!</h2>
24
25 <p>Немного о себе. Зовут меня Гадя Петрович Хренова. Родилась в городе Сочи,
26
27 <p align="center"></p>
28
29 <p>Недавно со мной произошел такой случай, я потерялась и если бы не дядя ма
30
31 <p align="center"><object width="420" height="315"><param name="movie" value
32
33 <p>Сейчас все у меня хорошо, решили с мамой остаться в Сочи. Живем здесь уж
34
35
36 <!-- <body> --> $CONTENT <!-- </body> -->
37 </div>

```

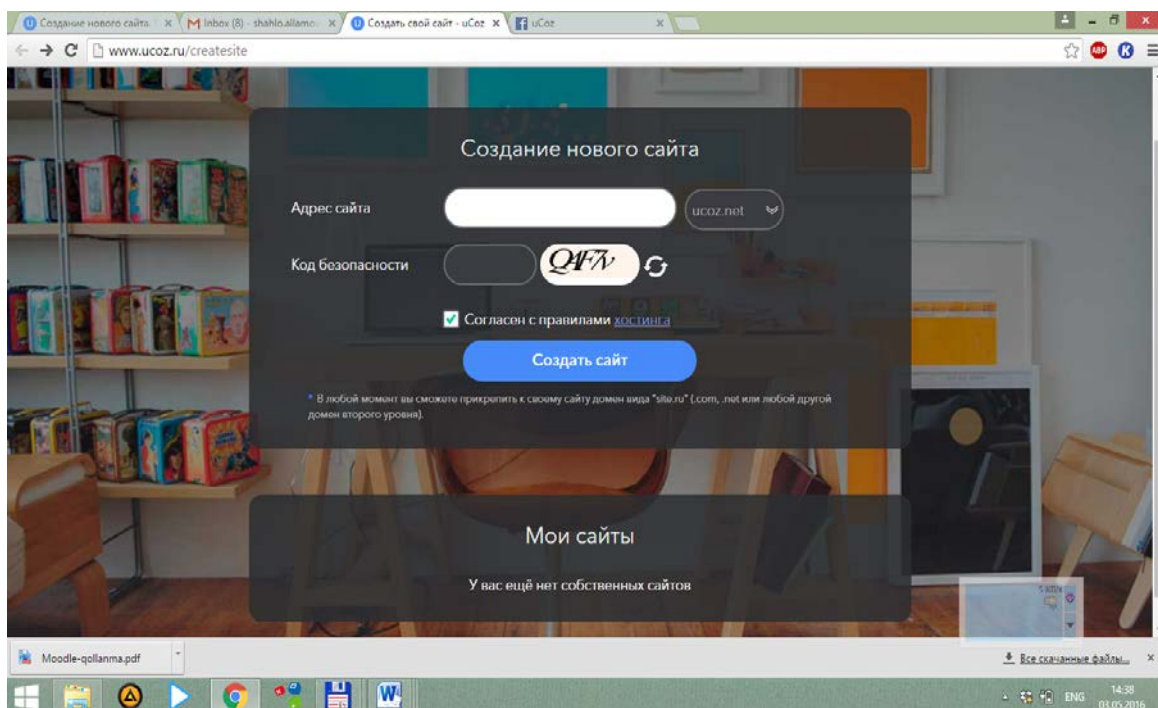
O'zgarishlarni saqlashni unutmang. Natijada, bosh sahifa faqat qo'shilgan matnni aks ettirish lozim. Keyin siz veb-saytida ro'yxatdan o'tishingiz kerak.

2.2 Masofaviy o'quv texnolo'giyalarini yaratishning uCoz tizimida ishlash asoslari

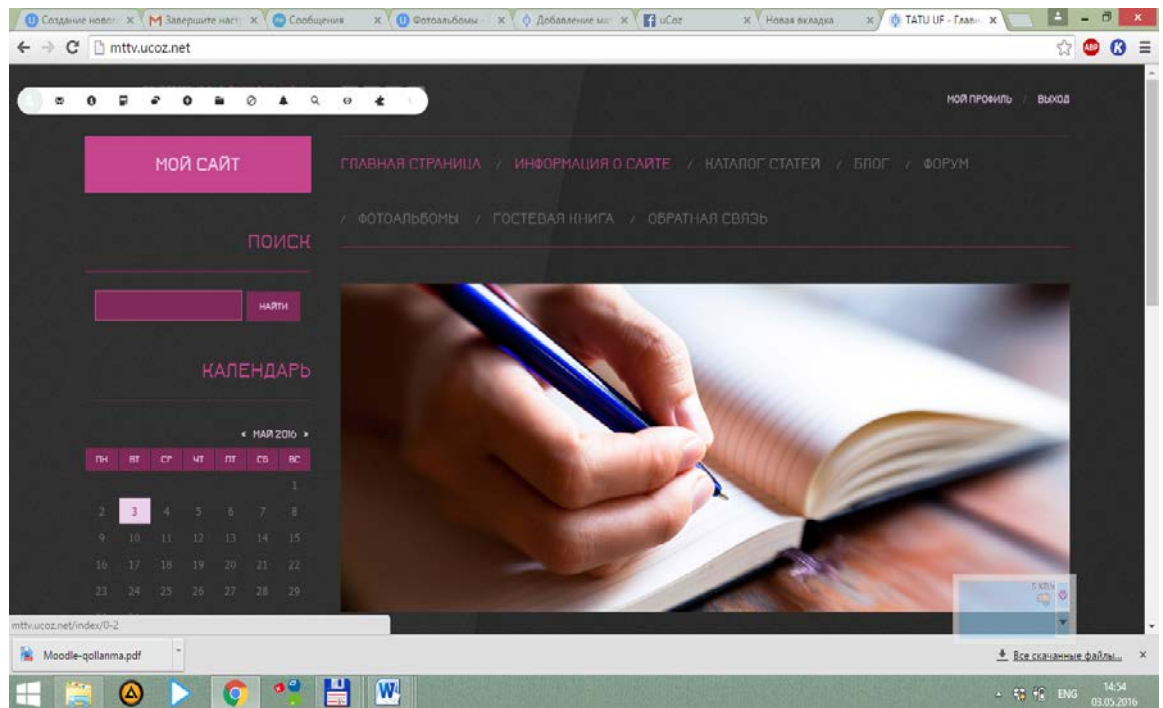
Siz oldin bu kursga a'zo bolishingiz kerak.WWW.uCoz.ru saytiga kirasiz va o'zingiz haqingizdagi ma'lumotlarni kiritib registratsiyadan o'tasiz.

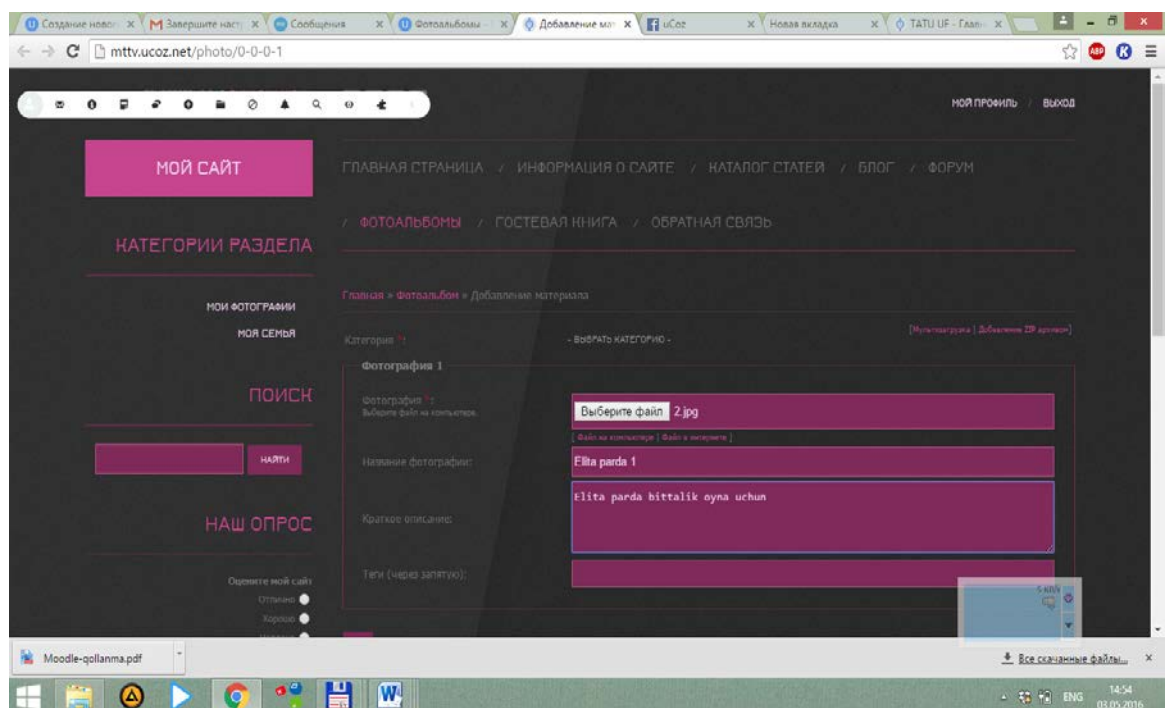
1-rasm. Siz berilgan joyga ko'rsatilgan kodni yozishingiz kerak bo'ladi.

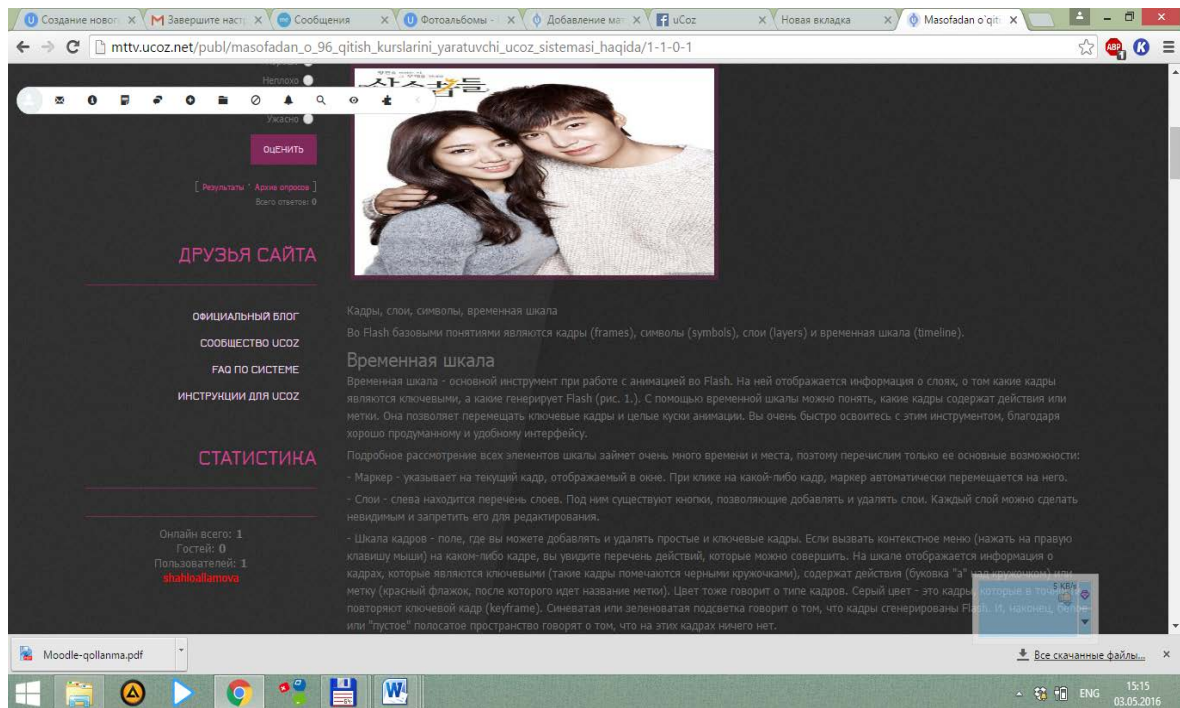
2-rasm.Mahfiy kodni sayt adresini kiritish menyusi.

3-rasm.Asosiy menyuu.

4-rasm.Foto albomni tahrirlash menyusi.

6-rasm. Blogni tahrirlash menyusi.

Xulosa

Qadrlar tayyorlash milliy dasturining maqsadi—ta'lim sohasini tubdan isloh qilish, uni o'tmishdan qolgan mafkuraviy qarashlar va sarqitlardan to'la halos etish, rivojlangan demokratik davlatlar darajasida, yuksak ma'naviy va axloqiy talablarga javob beruvchi yuqori malakali kadrlar tayyorlash Milliy tizimini yaratishdir. Dunyoga yangi ko'z bilan qaraydigan, uddaburon, ishning ko'zini biluvchi, buyuk kelajagimiz poydevorini quruvchi va yuksaltiruvchi mutaxassis kadrlarni tayyorlash, respublikamiz pedagoglari oldida turgan eng muhim va masxuliyatli vazifadir.

Xulosa qilib shuni aytish kerakki ushbu kurs ishini tayyorlash mobaynida olgan bilimlarimiz yanada mustaxkamlandi. Amaliyotda qo'llab natijalarni ko'rildi. Bu kurs ishini ishlashda uCoz dasturi haqida ma'lumotlar o'rganildi va o'rganilgan ma'lumotlar yuzasidan sayt yaratildi. O'ylaymanki qilgan ishlarimiz kelajakda yurtimizda Masofaviy ta'lim texnologiyalari va vositalarifani rivojlanishiga o'z hissasini qo'shadi degan umiddaman.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining
“Kadrlar tayyorlash milliy dasturi to‘g‘risida”gi Qonuni. //Barkamolavlod -
O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori. –Toshkent; “Sharq”, 1997, 31-61
betlar.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2002 yil 30 maydagi
«Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-
kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish to‘g‘risida»gi farmoni.
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2002 yil 6 iyundagi 200-
sonli
«Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot kommunikatsiya texnolo-
giyalarini joriy etish chora–tadbirlari to‘g‘risida»gi qarori.
4. www.ziynet.uz – O‘zbekiston axborot ta’lim portal
5. www.dl.ubtuit.uz–Virtual ta’lim tizimi.
6. www.uCoz.uz-